

Vadász-jelenetek... I.

**Horkay István Prima Primissima-díjas művész selyemhímzésen nyugvó,
grafikai elemekkel tűzdelt kollázsa némi magyarázatra szorul.
A kép közepén egy ex libris látható, Vadász szignóval. Kérdések sora kívánkozik ide.**

Ki a fametszet alkotója?

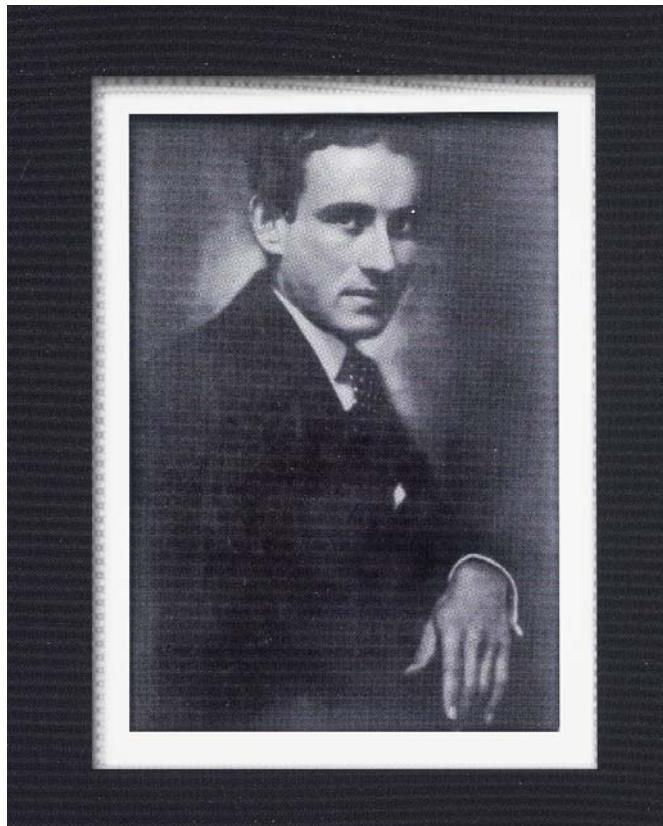
Vadász Imre (1901-1944) többek között *Fényes Adolf* és *Zádor István* tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán. A rendkívüli tehetségű és sokoldalú művész nevét hamarosan *Moholy-Nagy*, *Vasarely*, *Berényi* – s mivel atyai kívánságra fényképező mesteroklevelet is szerzett –, *Kertész* és *Brassai* társaságában emlegették. Díjainak és kiállítási sikereinek köszönhetően – a Szépművészeti Múzeum már 1925-ben vásárolt rézkarcaiból, a következő évben *Glatz Oszkár* pedig rábízta a mohácsi főiskolai művésztelep vezetését – nemcsak Európa számos országából, de még a tengerentúlról is felkeresték a gyűjtők. Még nincs harmincéves, amikor elnyeri a barcelonai Világkiállítás bronzérmét. Az idill azonban nem tartott sokáig, külföldön utoljára az 1939-es Velencei Biennálén szerepelt. Súlyos, félelemmel teli időszak kezdődött, a tragikus vég 1944 júniusában következett be: ő is, felesége is – egymástól távol – öngyilkosságot követtek el.

Hogyan került a Hungarikon-gyűjteménybe Vadász Endre munkája?

Tavaly tavaszi számunkban már beszámoltunk a négy évtizede Ausztráliában élő *dr. Györki János* különleges gyűjteményéről, amelyben megkülönböztetett szerep jut (életmű-kiállítás rendezése Debrecenben, kétnyelvű album megjelentetése) Vadász Endrének. Ő is *Jándi Dávid*, *Ámos Imre*, *Farkas István*, *Basch Andor* és sokan mások közé tartozott, akiknek „konok magyarságuk” ellenére a kivetettek és kitagadottak, a pusztulásra ítélték sorsa jutott. Bár többüknek meg lehetett volna az alkalmuk a végzet előli menekülésre, de Györki doktor szavaival: „...égett bennük *Szerb Antal* és *Radnóti* szinte tébolyult, életöszönnél is erősebb ‘magyarsága’, ami a végzetük lett.” A gyűjtő három kisebb Vadász-munkát ajánlott fel a híres magyaroknak emléket állító kollekcióba.

Miért Horkay Istvánra esett a választás?

A válasz egyszerű, Györki doktor a magyar kultúra elkötelezett híveként kortárs hazai alkotóknak, így Horkaynak is rendezett már tárlatot Melbourne-ben. Horkay István nem először viszi vászonra érzéseit e témakörben: „a holokauszt tudatában megrázó élmény látni és kézbe venni a zsidó életsorsot vállaló grafikai műveket. Az ugrásra kész tigris az eljövendő küzdelmekre, a kiszolgáltatottságra, a *Vae victis* (Jaj a legyőzötteknek) harsogása közbeni következményekre utal.”

VADÁSZ ENDRE PORTRÉJA. A SZERZŐ ISMERETLEN.

Honnan a cím?

Kézenfekvőnek tűnne a fogsorát villantó nagyvad és az alkotó Vadász Imre neve között valamiféle összefüggést keresni. De nem (csak) erről van szó. *Martin Sperr* *Vadász-jelenetek Alsó-Bajorországból* című darabját két évtizeddel a II. világháború befejeződése után vitték színre Németországban. Témája mindmáig aktuális, egy idillinek tűnő, ám előítéletekkel, idegengyűlölettel terhelt falu „hétköznapi” élete. Itthon a Nemzeti Színházban mutatták be először, *Alföldi Róbert* rendezte meg olyan kiváló színészekkel, mint *Molnár Piroska*, *Stohl András*, *Tompos Kátya* vagy *Básti Juli*. Két éve a Jászai Színház is műsorára tűzte, a rendező *Guellino Sándor* így foglalta össze céljukat: „nem andalítani akarunk, hanem felrázni”.

Mintha a mottóját fogalmazta volna meg Horkay István *Vadász-jelenetek... című trilógiája első darabjának.* ❁